

Kanonudvalgets begrundelser for kanonudvalgets anbefalinger til omskrivning af det nuværende kanonpunkt om Augustoprøret og jødeaktionen 1943 ang. kanonpunktets titel, vejledende tekst og eksempler på vejledende perspektiveringer

Indledning

Kanonudvalget vil indledningsvist bemærke, at det er vores vurdering, at Holocaust og jødeaktionen ikke har en direkte sammenhæng med augustoprøret. Kanonpunktet havde fremstået mere klart ved at udelade augustoprøret fra kanonpunktet – eller alternativt at lade augustoprøret være et selvstændigt kanonpunkt.

Historisk var augustoprøret 1943 en række strejker og demonstrationer, der begyndte i Odense, og som bredte sig til andre større byer. Protesterne havde deres udspring i arbejdsløshed, prisstigninger, varemangel og fandt sted på en baggrund af, at tyskerne siden foråret havde lidt flere nederlag på slagmarken. Augustoprøret var således ikke rettet mod eller havde forbindelse til Holocaust. I den nuværende beskrivelse af kanonpunktet ”Augustoprøret og jødeaktionen 1943” er der fokus på den formelle opgivelse af samarbejdspolitikken – og ikke på augustoprøret.

Argumenter for kanonpunktets bindende titel

Nuværende titel

Augustoprøret og jødeaktionen 1943

Kanonudvalgets anbefaling til ny titel

Holocaust, jødeaktionen og augustoprøret i 1943

Kanonudvalgets argumentation for ny titel

Udvalget anser Holocaust som det centrale i kanonpunktet, og udvalget har derfor placeret ”Holocaust” først. Jødeaktionen i oktober 1943 var en konsekvens af Holocaust. Udvalget har tilføjet et ”i” i titlen, i forhold til det nuværende kanonpunkt ”Augustoprør og jødeaktionen 1943” for at tydeliggøre, at Holocaust ikke er afgrænset til årstallet 1943.

Argumenter for den vejledende beskrivelse

Nuværende vejledende beskrivelse

Den 29. august 1943 valgte den danske regering at opgive den parlamentarisk funderede samarbejdspolitik. Dermed var der banet vej for de tyske myndigheder til i oktober 1943 at iværksætte en aktion mod de godt 7.000 jøder i Danmark.

Kanonudvalgets anbefaling til ny vejledende beskrivelse

Holocaust er det nazistiske, systematiske folkemord på 6 mio. mennesker, hvoraf de fleste var jøder. Det fandt sted i perioden 1941 til 1945. Den 29. august 1943 opgav den danske regering formelt samarbejdspolitikken med Tyskland. Derved blev det muligt for den tyske besættelsesmagt, som en del af Holocaust, at iværksætte en aktion mod de godt 7000 jøder i Danmark.

Kanonudvalgets argumentation for ny vejledende beskrivelse

Der er forskellige tidsmæssige afgrænsninger af Holocaust. Kanonudvalget argumenterer for at afgrænse perioden til 1941-1945, da det er fra 1941, at man kan tale om, at folkemordet blev systematisk. Dels anvendes de såkaldte Einsatzgrupper i Tysklands angreb på Sovjetunionen i 1941, og

dels er det i efteråret 1941, at de første ”eksperimenter” med masse mord på jøder og sovjetiske krigsfanger fandt sted.

Kanonudvalget foreslår begrebet ”folkemord” for at ”åbne” op for, at læreren kan inddrage FN’s folkedrabskonvention fra 1948, hvor folkedrab bliver et juridisk begreb, der omfatter mere end masse mord på bestemte befolkningsgrupper.

Argumenter for eksempler på perspektiveringer

Nuværende eksempler på perspektiveringer

- Hvorfor og hvordan samarbejdede den danske regering med besættelsesmagten, og ophørte samarbejdspolitikken helt i august 1943?
- Hvilken betydning havde antisemitismen for, at nazisterne fik magten i Tyskland i 1930’erne?
- Hvilke forklaringer kan der være på, at en generel antisemitisme i Europa udviklede sig til Holocaust?

Kanonudvalgets anbefalinger til og argumenter for nye eksempler på perspektiveringer

- *Hvorfor og hvordan samarbejdede den danske regering med besættelsesmagten, og ophørte samarbejdspolitikken helt i august 1943?*
[uændret ift. nuværende perspektivering]
- *Hvordan er fortællinger om jødeaktionen i Danmark blevet brugt og bruges i relation til Holocaust?*
[Kanonudvalget har i forhold til perspektivering om fortællinger fokuseret på, at fortællingerne om jødeaktionen dels har ændret sig over tid, dels har haft nogle konsekvenser på kort og på lang sigt. Kanonudvalget har ønsket at belyse de forskellige perspektiver i fortællingerne både nationalt og internationalt. Dette understøtter bl.a. kompetenceområdet ”Historiebrug”.]
- *Hvordan kan eksklusion og forfølgelse af befolkningsgrupper, som eksempelvis under Holocaust, være medvirkende til folkemord rundt om i verden?*
[Kanonudvalget har lagt vægt på, at der indgår et fremtidsrettet perspektiv i den nye formulering. Dertil har kanonudvalget fokuseret på, at der med perspektivering sættes fokus på eksklusion og forfølgelse samt en potentiel vej mod folkemord.]